

דף של ספרה ה'ו

בעת הענקת תואר חבר לר שמיעון פיין נראים מימין לשמאל: יושב הדין רבי יצחק ברוגר עמדים רבי שמחה במרגרה ר' יעקב קופנס הרוב ברודי ר' שמחה פולדר ור' שמיעון

הקבועים. 'ההיסטוריה של ר' שמיעון ביד' היומי' מלמדת הרובה על כוחה של התמדדה', אמר ל' רבי משה, והפנה אותה לשוחח עם המשתתף הותיק.

'אני מסיים בס"ד עתה את המחזור החימייש', מצין בפני ר' שמיעון בסיפור. 'הצטפה' במסכת שבת לפני ליט'א, אל שיערו של הרה"ג רבי שמחה במרגרה שליט'א, האיש המזוהה יותר מכל עם מפעלו החדש' של מנستر.

בימים ההם, היה זה השיעור הראשון מסגו בעיר שיועד עבור הקהיל הרוחב, באותו עת נמנו עליו כחמשה עשר משתתפים. ביום, הוא נמסר שלוש פעמים מדי יום, ועל קהל שומעו נמנים כמואה וחמיישים איש. הוא נחשב מן הסתם לשיעור הגדל ביבשת כולה. רבי שמחה הוא ממש מורה, אכן פרגוגי היודע גם להסביר פנים בכללם. מעבר לכך הוא גם דיין גדור. לא

«שלושה שיעורים בשלוש יבשות. הבית במונסי שזכה לאלה שיעור 'דף יומי' משך 25 שנה»

על הדף, שאותו عمل להכין בלילה אמש, עם תום תפילה ערבית שהתקיימה לאחר סיום השיעור.

כאמור, לפניו מספר שנים זכה רבינו יצחק לעלות ארץ ולבזבז את משכנו בעיר הקודש. זמן קצר לאחר מכן, פנתה אליו הנהלת בית הכנסת אמרי שפיר', ובקשה כי יזכה את לומדי השיעור שהוקם ונמסר במשן מספר שנים על ידי הרה"ג בן ציון רינץ (שנאלץ לעזוב את השכונה לטובה מגוריים בסמוך לחוטנו בעיר נתניה) באמירתו.

זו ליהפעם השישית בלימוד הדף היומי, מגלה רבינו יצחק, פעמים הוא נמסר באידיש פעמים בעברית, תלוי ברצון וב敖פי המשתתפים' ■■■

מהו סוד ההצלחה של שיעור?

רבי יצחק: "ראשית לכל, הן ההתמדה והקביעות, בלעדיהם הענן לא יחזק כל מעמד".

מעבר לכך, יכול אני לספור על אכבעות ידי האחת, את הפעמים בהן איחותתי לשיעור. בכל הימים שבהם מסרתי את השיעור, באתי תמיד בזמן, על פי רוב, היתי הראשון לפני כולם. אם אדם מקבל על עצמו איזו אחריות, ראוי שימלא אותה בשלמות".

השיעור שהקנה את התואר 'חבר'

אל ר' שמיעון פיין התודעה באמצעות רבינו משה רבינוביץ מגיד השיעור ביד' היומי', המתקיים מזה כמה שנים, מיד' עבר, בבית הכנסת הגר"א שכונת 'שער הсад' בשפה האנגלית.

בקשתי לאיאין את מגיד השיעור, ונמצאת לי למד על אוזות אחד ממשתתפי

שמעאל גריינולד

שיעור 'דף יומי' הנמסר ביום בשבועות הבוקר בין כתלי בית הכנסת אמרי שפיר' שבשכונת 'הר נוף' הירושלמית, על ידי מגיד השיעור רבי יצחק טננהויז שיחי', מהו, מבחינתו של רבי יצחק לפחות, המשך ישיר לשיעור שאותו זכה למסור למללה משלושים שנה בעיר מונס' שבניו יורק.

ראשיתו של השיעור בבית הכנסת של 'משלם ורטנברג' שבעיר מגורי, עד לשלב שבו נמכר השטח. החל מאז, משך כשלושים שנה, נמסר השיעור בביתו של רבי יצחק. אני חושב שעברנו המש פעם על הש"ס, מספר רבינו יצחק בשיחה עמו.

על התרומה העצומה של השיעור שהתקיים בין כתלי הבית משך כעשרים וחמש שנים, מסקרים בני משפחתו:

וכינו לגודול בתוך מציאות של תורה. ידעו ששהה קדושה זו מוקדשת כולה אך ורק ללימוד. אסור היה שימושו שם רחוב בבית: 'אם תרצו, תוכלו להדליק את התנור', נהג אבא לומר.

יכלנו לכון את השעון לפי זמן תחילת השיעור. כאשר הראה השעון על שמונה ורקה, כבר החל באמירותו. כרעיעתו הייתה מציעה לך כי ימתין מעט למאדים. נהג להסביר: 'היום נתחיל בשמונה ודקה, מחר בשמונה ושתי דקות, ומה הלא ? !'

שיעור היה מרכזו של הבית, אנחנו תפקדנו בחילוקים, הכנו את הגמרות, דאגנו לאכسن אותם במחסן מיוחד בתום לימוד המסתכת, ולהוציאן לקראת תחילת הלימוד בהן.

הדמות שזכינו לראות היהת של אב החורז מקום עבודתו, מתישב על הכסיטה למנוחה קירה, ומבקש להעירו בחולף שתים עשרה דקות. או מתעורר הוא במשנה מרץ, ומתיישב מול הגمراה לעריכת חזרה נוספת

יצת אבולות

Talmud-Verein, Berlin, Oranienburgerstr. 32

BERLIN, im Januar 1929

Sehr geehrter Herr

Hierdurch gestatten wir uns, Sie zu der am
Sonntag, den 8. Februar 1925 nachmittags 4½ Uhr,
anlässlich des

סימן על בול הש"ס

stattfindenden

דְּרָשָׁה

unseres Herrn Rabbiner Dr. M. Munk "J ergebenst
einzuladen.

Hochachtungsvoll

Der Vorstand des Talmud-Vereins

Felix Goldschmidt

Stellvertretender Vorsitzender

◀◀ עוד לפני תקנות הדף היומי, החלו ללמוד "דף היומי". בברלין, שנה אחת לאחר התקנה, נערך הסיום הראשון ע"י "שומר תורה אשרהו - חברת ש"ס", ואთ הדרשה נשא הרב מאיר מונק.

באדיבות הרב שלמה יעקבוביץ
הוזמנה הנדרה נמסרה לנו

לחינום השיעור שלו כל בד פופולארי

ר' שמעון עשה חיל בעסקיו בטרם החליט לעלות ארצها. אمنם את עיסוקו העיקרי הוא ראה אז וראה גם היום, בשיעור היום שאליו זכה להשתיק ולחיות קשור בכל נימוי נפשו. הוא לא רק השותף בשיעור באופן פועל, הוא גם דאג לצרכיו אליו אחרים, למשעה, היה הוא האיש שמאחורי קיומו של השיעור, שכבר מזמן נזכר לשם דבר ולא מדבר ברונו גוטמן

כasher haChalit leUlrot Aratzah vLo HaTiyish b'Uvir
haKadosh, haTerida Otto haShealah: Zutora Ma Ta
Zuliah, vLo haShuvor haYomi haAmim MiTza lo Chalif?
l'mefru' haTibbur Ci haKab"ah haKadim Tshuba
laShealah, baMezuzot haShuvor haNemser Ul Yid' Yidru
mekadmat Dna - Rabi Mezah, Yilid MenShutor be'utzmo.
At Bni vRo'ashi haKhaliah, haTerida Shealah La
chazot Ksha: Ma Yusho ham b'Ludi R' Shmuel, Ein
vColo laHadar Lo Tova Ul Kol haChasd haGadol Shusha

ח' חבר' כל כך טוב, אכן זכאי לתואר הנכבד
בבחסד ובדין, אמרו ועשו. המועד המתאים שנבחר לךן, היה שמחה סיום
סדר מועד' שנחוגה בקרוב ציבור למדוי הדף. שמחה זו הייתה סיבה
טובה להפרידה מכובחת ומרגשת מר' שמעון, במסגרת הוענק לו התואר
ח' חבר' על ידי חבריו בית הדין. על חשיבותה של תעודת שכזו, עwid
העוסקה: כי מן הפעם הקודמת שבה הוענק תואר שכזה, חלפו כבר
שלושים שנים.

שיעוריו של רבי משה רבינו ביצה בבית הכנסת הגר"א, אכן נמסרים בטוב טעם. בשפה ברורה וזעימה.

למרות זאת, אומר ר' שמואן, שמחת הסיום שלו לא תהיה שלמה
בכל עלי מורי ורבי, רבי שמחה במברגו. שם התחלה, שם אני גם רוצה
לחיים

מלבד זאת, נטלתי חלק פעיל מכאן, בהAGON חגיגות הסיום
באמצעות שלט וחוק, שבמרוכזה תערך סעודת גrolle, בה יטלו חלק
בראלף וחוש מאות מישותתי בלב היישורין הרשי ווישומיתם

נדמה לי, כי זהו למעשה היישום בפועל של אותו רעיון כביר
שבמרקו ניצבת האחדות, וזה שאליו התכוון מחוללו מラン הגאון ובי-
אייר שפרא איז'ל

הקשר של עם רבי מאיר זצ"ל הוא כשל תלמיד אל רבו הגדול שבזוכתו למדותי תורה. לא אני בלבד, כלל לומדי הדף היומי מרגשים בך מן הסתם. יתרה מכך, אני חש עצמי כבן למשפחה גדולה, מרווחת מכובדת של כלל לומדי הדף. לך, כמדומני, התכוון רבי מאיר, שכידוע. לא זכה להזכיר אחינו משפחה אהרנה

זו לכל הפחות הייתה הרגשת בעת שעליתי על קברו לפני מספר

מרגיש עצמו כאחד מן השומעים, תופעה שאינה מצוריה!

ברבות הימים, השיעור גדל, עד כי המקום נעשה צר מהכלי. הנהלת הבורסה היודעת להריה הזדמנויות פז, רוחשת כבוד גדול לסטודנטים, והקציבה עבורהנו מקום גדול יותר, שהוא עצמו ההורחן מאז כבר מספר פעמים, ועוד היה נתניה בס"ד.

משן השנים נענחתה כל בקשה שלנו בראון רבי וכחיד פתוחה, כמעט נכננו לתוך האולם.

סתם כך, באמצע היום, בעיצומה של ההמוללה, מנחים כארבעים איש את עיניהם הבוערים, עוזבים עסקי שעה ופונים לחוי' עלום? נדרשת לכך מידה לא מועטה של סבלנות, ולא פחות מכך, של שליטה עצמית? נדמה כי דוקא במקום שכזה, נעשה האדם מודע יותר למוגבלות של העושר, מי שנמצא כאן קשה לו להאמני שכוחיו ועוצם ידי עשה לי זאת זה. דוקא אדם שכזה מבין כי עליו להשקיע במקום הנכון. חוסר הביטחון העצמי שהמקום והעסק מקנים, הוא שדוחף רבים מן המשתפים, חלקס אגב, לא נמנעו עד הצטרופותם על ציבור שומר החוראה, להבטיח לעצם מקום טוב על הוף המבטיחים שמקנה דף הגمرا היום. כאן הביטוי דף של ספינה, מקבל משנה תוקף. אני יכול להביע נאמנה על יותר מאדם אחד, שהגיע עם המון רצון טוב, ארלים עם חוסר ידע בסיסי בלימוד, וכולם, הפך להיות בן תורה של ממש, שלא לומר, שותף פעיל ונמרץ במהלך השיעור. ניתן לחוש כאן בצורה היה את השפעתה של התורה על כל חלקו האישיות.

**מסתבר שלמג'יד השיעור ישנו 'חלק'
בחצלהת השיעור?**

שנים קודם קודם להקמתו של שיעור זה, כבר הבנתי שהדרך הנכונה והטובה ביותר ללימוד היא באמצעות מסירת שיעור. זהו על מיבור עבור מי שמתאים ומסוגל לכך. אדם שמעביר שיעור באופן קבוע, אינו יכול למרוחך, לא את עצמו, ודאי שלא את השומעים. אם הוא אינו מבין את הדברים בעצמו, ודאי שלא יוכל להעברים לאחרים. ודאי כאשר מדבר בדף היום, שכבר מזמן הפק לשמש כאחד המסלולים העיקריים של

טוּבָה לְנוּ תּוֹרַת פִּיר מִיהְלּוּמֵי הַבּוֹרֵסָה

הרბ שמואל בארי מוכר בקרוב ובין מקרב לומדי הדף היום', כמו שניצב מאחורי היוזמה הבורכת של ארגון 'משיבי הדף', אשר שם לעצמו מטרה לסייע בידיו לומדי הדף בעניית שאלות המתעוררות אצל תוכך כדי לימודם.

אמנם, את עיסוקו העיקרי הוא רואה Dokar כ'חבר' בבורסת הילומים שברמת גן. חבר' במובן הפשוט של המילה, אותו תואר נכסף שבו הכתירו חז'יל את מי שהפריש עצמו לחיי תורה.

ציר חייו של רבי שמואל סובב סביב הדף היום', השימוש המתקיים על ידו בבורסה במשך שנים רבות, משמש כדרך ביטוי אחת של עיסוק חייו.

בקרב שומעי שיעורי היום נודעת בהירותו ודרכיו הסבירה הייחודיים, שאותם שככל ברבות השנים.

**בBORSA עצמה מסתים עתה המחוור
השני של לימודי הש"ס?**

השיעור הוקם למעשה על ידי ר' חגי הלוי. שהיה אמון מתוקף תפיקדו על תחומי האידישקיט בבורסה. כתוצאה מן השיח הציורי סביב נושא הדף היום', היה מתבקש לפתח שיעור.

באותה עת נגתי להתחלק באמירות השיעור עם עמיתי הרב אברהם משה כהן מטל אביב.

בסיוםו של המחוור הראשון הוא ביקש להעביר אליו את השיעור באופן קבוע, מאז הוא נמצא בו על תקן מאין קבוע. הוא

שבועות. הרוגsti כי אילו אני פוקר את קברו של אבי'.

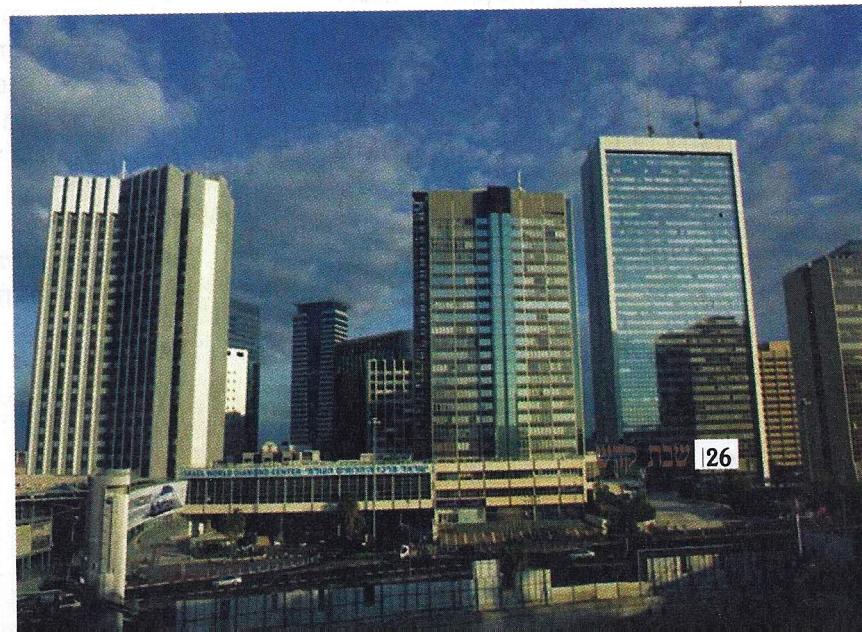

עבור אותם החפצים להצטוף אל מעגל הלומדים, עבור הלומדים החפצים לצאת ליבור נספף, מונחת בחיקו של ר' שמעון עזה טוביה:

ב עסקים, כמו בעסקים, שעה זו שעה, וכשמדובר בשעת הלימוד הקבועה, על אחת כמה וכמה. על עצמו הוא יכול להעיד כי כבר שעה אחת קודם השעה העיודה, נהוג היה להציג בפני הלוחות ששחו איתה עת בבית העסוק, כי דרכוacha לו, נועל אותו על מנעל ובריח, וממהר לעיסוקו העיקרי.

הידוש גדול יוצא עתה מבית מדרשו של רבי שמחה לקראת שמחת הסיום, העומד להיות נחוג בשנה זו בעית היציאה לתקופת המנוחה השנתית. בשל כך, ניצבים לומדי השיעורים בפני בעיה: איך דואגים לומדי חז'יל החפצים להתחיל את הש"ס ברגל מין? הפטרון הגמוני בפשטותו, נמצא בדמותו אותו מכשיר הקלטה קטן, המאלס בקרבו את דפייה הראשוניים של מסכת ברכות. כמה מאות שקלים - תרומותו הוגונה של נדיב נכבד, יחולקו בס"ד במחלך שמחת הסיום, והוא הושאה לגונה לכל אוthem 'יזורוצים' העולאים לצוץ בראשיהם של המציגים החדשניים, גם ישנים.

"בכל המהדורות שמננו לגיל עינינו את דרכו של רשי"י..." המשך מעמוד 13

ובקרוב הלומדים. לאחר שהגה ר' מאיר זלוטוביץ' שיח' את רענן המתוגם לאנגלית, הוחלט להתחילה במכסת "מכות", העולם מכנה את מסכת כתובות "ש"ס קטן" אבל מבחינה מסוימת גם "מכות" היא בחינה של "ש"ס קטן" ובזה היה המבחן הראשון שלנו, מצד אחד הביקוש למסכת זו ורב, מצד שני היא מסכת קטנה שמתאימה להשיקע ולבחון את ההצלחה, ובאמת לאחר שראינו את ההצלחה העצומה, הוחלט להקדים ולהבדיק את קצב ה"דרכ" היומי" ולכן נערךנו לקרהת למועד מסכת "ערובין". חפסו תורם ואו הגיעו לאבי המשפחה מר יעקב מאיר שוטנסטein שהתנדב לממן את החזקה של מסכת "ערובין", אחר כך הוא החל וקיבל על עצמו להמשיך את המפעל. משנפטר המשיך בנו שיבדלחת"א את מה שאביו התחילה, וזכה שם המשפחה יקרא בכל העולם על הש"ס שבמהדורות הוו.

אסיים, بما שאמר מרדח החפץ חיים על רבוי מאיר שפירא צזוק"ל, "איןני מקנא בוכחות בתקנה של ה"דרכ" היומי" אני מקנא במצווה שעשה בשילמות שכוכותה זכה לזכות את הריבים בתקנה זו" ... אני חושב שכולנו יכולים ל凱נא במצווה שעשו אלו שיזמו ועמדו מאהורי יוזמה זו שזכו לכל כך הרבה ריבוי תורה בעולם. ברכותינו שתזכו לסתים את שאר היזמות שלכם, כמו "תלמוד הדירושלמי" וסדר המשניות ועוד יזמות נספות. תודה רבה

דבר בסוגיה. אם הדברים מתכוונים עלlico של מגיד השיעור, יש סיכוי שתתקבלו גם עלlico של הלומדים.

חשוב להציג עניין זה: אין דבר מהסל יותר עברו אנשים שמתהילים למדוד, ואני מתאר לעצמי שם לאותם שכבר לומדים, כאשר אינם מבינים פעמים רבות את הקשר שבין פסק מסויים לבין הדרישה הנדרשת בו.

למעשה, בעל ה"משך חכמה" כבר סלל את הדורך והזכיר, וכבר קדמו לו רבים והגדול שבכולם רשי", כי כאשר מבנים איך שהדברים הכרחיים מכח הדקדוק ומהן החזרה. כאשר מגלים את הקשר הקיים בין הדברים, החל מהתורה דרך המשנה ודברי האמוראים, ועד לדברי הראשונים והאחרונים, הלומד חש בתענג גדול. ניתן עוד רשות להאריך בעניין, ואני כאן המקום.

וכיצד נולד רעיון 'משיבי הדף'? בעצם הוא אין קשור ישירות לאמירות השיעור היומי. היה זה עוד ביום שבחם לא היו מצויים ספרים על סדר הדף, מגידי השיעורים נתקלו בקשיים שונים.

אני אישית הייתה נועור בסדרת הספרים יוסף דעת' של הרב בן ארזה, שכבר התבטא אוזותיה הגאנון ובו ולמן נהמיה גולדברג: כי אילולא ראייתי לא האמנתי'. מפעם לפעם כיידם לא כזו. עם הרבה סייעתא מסוגlia היה להגעה לדבר כזו.

יעיר גודלו של הספר טמונה ביכולת לקחת דבר ולתמצת אותו, עצם הברירה לבחור את המעת ההכרחי מתוך היצוע העצום.

כאשר נוכחותי לדעת עד כמה הדבר נכון לסטודנטים בכלל ולמגידי השיעורים בפרט, וכי כאשר ישנה בעיה אין את מי לשאול. הבנתי כי בעצם הכתובות הנכונה היא מגידי השיעור הוותיקים, ושאר תלמידי חכמים הבקאים בש"ס.

אכן, זכתי יחד עם עמיתי: ר' משה אליהו רוזנבוים העומד לציידי במימון הארגון, ור' עוזי אלמגור מחברת אי. ט. די. המספק את התמיכה הטכנית חינם אין כסף, לאפשר לשורה של תלמידי חכמים להיות נכונים ומוזמנים לכל שאלה שמתעוררת ולישב אותה על נקלה.

תלמוד התורה בעולם. אמנם, לימוד זה באופיו הוא לא כארורה שטחי, בשעה שבה הוא אמר לספק לסטודנטיו הרבה מעבר לבקיאות. עבורי לפחות, הוא זה שנתן את העומק ללימודו האישי של, וזה מה אני מנשה להעיבר לציבור. ממש למאמר הדבר דומה: למתבונן בנקודה מסוימת שבתוכונה, גם אם הוא מגיל אותה עוד ועוד, בטופו של דבר הוא מכיר רק את אותה נקודה. רק כאשר ינסה להתבונן בכללה יחד, יגלה את כל מה שיש לה להציג בשלהמתה.

הוא הדין במה שנגע ללימוד: אם מסתכלים על הרכף בצורה יותר ובה, גם הפרטים הופכים להיות יותר ברורים, כל נקודה הופכת להיות ברורה יותר. כבר בגמרה אנו מוצאים שהדרך הנכונה לדעת אם הרבה ביצע את תפkickו נאמנה היא, אם הציבור באמצעות קלט את המিירא. אכן, את הרוחה הגדול מן השיעור, מפיק הרבה עצמו.

■ ■ ■
ו איך הדברים הבאים לידי ביטוי אצל השומעים?

כאשר הם מקבלים את המרחב ואת ההסתכלות על הסוגיה, כאשר הם מגלים איך ככל קטע בגمرا בניו על קודמו, וממילא איך שהסוגיה מוליכה למסקנה ברורה, ואני רק אוסף של פרטיהם הקשורים זה לזה בקשר חולש או מקרין, הרי שהיא הופכת עבורים לתורת השם ממשה', וממילא גם משיבת נפש.

לעומת זאת, אם נראה לשומע כאילו כל הסוגיה אינה אלא אוסף של פרטים, הרי שgem קשה לו לזכור את מה שלמד, וגם מאבד הוא את הנשמה של הסוגיה.

■ ■ ■
מגיד השיעור מוכחה להיות אמן פדגוגי בכדי לעמוד במשימה שכזו מידי יום ?

לא בהכרח. עיקר העקרונות היא ההכנה. רק כך הסוגיה תהיה ברורה לו. אין אפשרות להגייד שיעור יבוא אל השיעור כשהוא אינו מוכן מספיק, היצירור יתפוז את מיד. ישנו כלל ברזל בעניין זה: אם אני מבין את הקשר אל הקטע הבא, סימן שמשהו חסר לי. זהו תנאי מוקדם. בנוסח, ההעוזה בಗמורות החדשות המצויות כולם פוקחת עיניים. אם מסתכלים בהערות מגיעים לכל